

D) OBSERVACIONS NORMATIVES

En aquest apartat us facilitam el contingut de les referències normatives citades a l'apartat anterior, i que tenen relació directa amb el PLC.

LLEI ORGÀNICA 2/2006, de 3 de maig, d'educació modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa

Article 2. Fins (del sistema educatiu).

g) La formació en el respecte i reconeixement de la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya i de la interculturalitat com un element enriquidor de la societat.

Article 17. Objectius de l'educació primària

L'educació primària contribuirà a desenvolupar en els nens i nenes les capacitats que els permetin

d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones i la no discriminació de persones amb discapacitat.

e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada la llengua castellana i, si n'hi ha, la llengua cooficial de la comunitat autònoma i desenvolupar hàbits de lectura.

Article 23. Objectius de l'educació secundària obligatòria

L'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permetin:

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i, si n'hi ha, en la llengua cooficial de la comunitat autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.

Decret 45/2016, de 22 de juliol, per al desenvolupament de la competència comunicativa en llengües estrangeres als centres educatius sostinguts amb fons públics de les Illes Balears

Article 2. Projecte lingüístic de centre

1. El projecte lingüístic de centre (PLC) és el document d'aplicació en què s'estableix el tractament de les llengües d'ensenyament als centres educatius. El projecte lingüístic ha de reflectir l'estratègia del centre per, a partir del context sociolingüístic, poder desenvolupar les capacitats de l'alumnat en el domini de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i de la

llengua castellana. El PLC s'ha de publicar a la pàgina web oficial del centre.

2. Aquest projecte ha d'incloure l'organització de les llengües d'ensenyament del centre i pot incorporar l'ensenyament en llengües estrangeres. Aquesta organització s'ha de reflectir al programa de gestió de centres (GestIB) de la Conselleria d'Educació i Universitat. També s'ha d'aplicar aquesta eina de gestió als centres privats concertats.

3. El projecte lingüístic, com a document que forma part del projecte educatiu de centre (PEC), s'ha d'elaborar, aprovar i, si escau, modificar, d'acord amb el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears.

Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les illes Balears, en els centres docents no universitaris de les illes balears

Article 10.

El projecte lingüístic, inserit en el projecte educatiu, serà elaborat per l'equip directiu o per les persones docents en qui delegui, que tendran en compte les aportacions del claustre de professors i dels altres representants de la comunitat educativa, i haurà de ser aprovat per majoria qualificada del consell escolar del centre.

Fins a arribar a la meitat del còmput horari, el projecte lingüístic especificarà quines àrees, a més de les que s'indiquen en aquest Decret, s'impartiran en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i quines en llengua castellana.

Definirà, també, els plantejaments didàctics sobre els quals es fonamenta l'ensenyament de les llengües i com s'articula aquest ensenyament, i determinarà l'ús que se'n farà en l'àmbit administratiu i en les comunicacions.

Article 21. Es fomentarà l'ús de la llengua catalana en els actes culturals que el centre organitzi i en les activitats complementàries que s'ofereixin als alumnes.

Article 22. Les actuacions administratives de règim intern dels centres docents, públics i concertats, com ara actes, comunicats i anuncis, es redactaran en llengua catalana. En els procediments administratius s'utilitzarà la llengua catalana o la castellana d'acord amb la legislació vigent.

Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears

Article 3. Finalitats

La finalitat de l'educació primària és (...) ajudar els alumnes a adquirir la consciència de pertànyer a la comunitat de les Illes Balears (...).

Article 4. Objectius

L'educació primària ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permetin: (...)

5. Conèixer i utilitzar de manera apropiada la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i la llengua castellana, tant oralment com per escrit, de manera que puguin ser emprades com a llengües de comunicació i d'aprenentatge, i desenvolupar hàbits de lectura.

6. Adquirir en almenys una llengua estrangera la competència comunicativa bàsica que els permeti expressar i comprendre missatges senzills i desenvolupar-se en situacions quotidianes.

8. Conèixer els aspectes fonamentals de les ciències naturals, les ciències socials, la geografia, la història i la cultura, especialment els corresponents a les Illes Balears, reforçar el sentiment de pertinença a l'àmbit cultural i lingüístic català i entendre la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i dels individus.

(...)

Article 6. Competències

(...) 3. S'ha de potenciar el desenvolupament de la competència en comunicació lingüística i de la competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears

Article 3. Finalitats

Les finalitats de l'educació secundària obligatòria són les següents: (...)

e) Fomentar la consciència de pertànyer a la comunitat de les Illes Balears i contribuir al coneixement i la valoració del patrimoni lingüístic, històric, artístic, cultural i ambiental.

Article 4. Objectius

L'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permetin: (...)

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en llengua catalana i en llengua castellana, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de les seves literatures.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història i el patrimoni artístic i cultural, especialment els corresponents a les Illes Balears, reforçar el sentiment de pertinença a l'àmbit cultural i lingüístic català i entendre la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i dels individus.

k) Valorar la diversitat de cultures i societats, i desenvolupar actituds de respecte envers la seva llengua, les seves tradicions, els seus costums i el seu patrimoni artístic i cultural, (...)

Article 6. Competències clau

(...) 3. S'ha de potenciar el desenvolupament de la competència en comunicació lingüística i de la competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

DECRET 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic de les escoles públiques d'educació infantil, dels col·legis públics d'educació primària, i dels col·legis públics d'educació infantil i primària

Article 62. Projecte lingüístic de centre

1. El projecte lingüístic, com a part del projecte educatiu de centre, serà elaborat per l'equip directiu a partir de la normativa vigent i amb les aportacions que hagi pogut rebre tant del claustre com de la comissió de normalització lingüística.

2. El projecte lingüístic tindrà com a objectiu fonamental aconseguir que tot l'alumnat assoleixi, en acabar el període d'escolarització obligatòria, la competència lingüística en català i en castellà i, almenys, en una llengua estrangera.

En el projecte lingüístic quedarà definit:

a) El tractament de la llengua catalana, com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i d'aprenentatge, i com a llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre.

b) El tractament global de les llengües curriculars (catalana, castellana i estrangera) en els processos d'ensenyament i aprenentatge amb l'objectiu de propiciar-ne la coordinació i la integració per tal de millorar-ne els resultats, tant en el conjunt com en relació a cada una.

c) Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el compliment de la normativa referida a la normalització lingüística.

d) Els criteris per a l'atenció específica d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana.

DECRET 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària

Article 71. Projecte lingüístic de centre

1. El projecte lingüístic, com a part del projecte educatiu de centre, serà elaborat per l'equip directiu a partir de la normativa vigent i amb les aportacions que hagi pogut rebre tant del claustre com de la comissió de normalització lingüística.

2. El projecte lingüístic tendrà com a objectiu fonamental aconseguir que tot l'alumnat assoleixi, en acabar el període d'escolarització obligatòria, la competència lingüística en català i en castellà i, almenys, en una llengua estrangera.

En el projecte lingüístic quedarà definit:

a) El tractament de la llengua catalana, com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i d'aprenentatge, i com a llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre.

b) El tractament global de les llengües curriculars (catalana, castellana, estrangeres i clàssiques) en els processos d'ensenyament i aprenentatge amb l'objectiu de propiciar-ne la coordinació i la integració per tal de millorar-ne els resultats, tant en el conjunt com en relació a cada una.

c) Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el compliment de la normativa referida a la normalització lingüística.

d) Els criteris per a l'atenció específica d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana.

Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les illes Balears

Article 3.1

L'elaboració del projecte lingüístic de centre, com a part del projecte educatiu, serà responsabilitat de l'equip directiu, d'acord amb les directrius establertes pel consell escolar, les propostes del claustre de professors i dels altres representants de la comunitat educativa.

El projecte lingüístic haurà d'establir-se d'acord amb les característiques sociolingüístiques de l'entorn escolar amb l'objectiu d'assolir el domini de les dues llengües al final de l'escolarització obligatòria, tal com prescriu l'article 20 de la Llei 3/1986, de normalització lingüística, i haurà d'atendre a les necessitats educatives específiques dels alumnes.

Article 4

Els projectes curriculars d'etapa, elaborats sota la supervisió i la coordinació de la comissió pedagògica del centre, recolliran les directrius i les decisions incloses en el projecte lingüístic en matèria d'ensenyament en llengua catalana i d'ensenyament-aprenentatge de les llengües en tots aquells aspectes que la legislació contempla per als projectes curriculars i, molt concretament en els següents, d'acord amb les especificitats de les diferents etapes educatives:

a) S'hi especificaran les àrees que han de ser impartides en llengua catalana en cada una de les etapes i nivells, amb inclusió de les que s'indiquen a l'article 6 d'aquesta Ordre.

b) Es considerarà de forma global el temps dedicat a l'ensenyament en llengua catalana en les diferents etapes educatives, en coherència amb la necessitat d'assolir, tal com exigeix el Decret 92/1997, de 4 de juliol, la meitat del còmput horari i amb atenció al temps prescrit de les àrees a cadascun dels cicles.

- c) S'establiran previsions de caràcter general sobre la metodologia didàctica de l'ensenyament-aprenentatge de les llengües curriculars.
- d) S'establiran normes d'ús lingüístic a les àrees impartides en llengua catalana, de manera que totes les activitats docents i de comunicació, realitzades pel professorat i per l'alumnat, siguin en aquesta llengua, així com també ho seran els llibres de text; hi haurà d'haver materials de consulta en llengua catalana a la disposició dels alumnes.
- e) S'hi inclouran previsions derivades dels anteriors aspectes en les programacions didàctiques dels cicles i departaments.

Article 5

1. La programació general anual del centre, elaborada per l'equip directiu tenint en compte les aportacions del claustre i del consell escolar i, si escau, dels alumnes, haurà d'incloure previsions en matèria de concreció de les directrius emanades del projecte lingüístic, d'acord amb la legislació vigent relativa als projectes educatiu i curricular i, de manera especial, haurà d'atendre a tot allò que faci referència a la planificació de l'ús progressiu de la llengua catalana en l'àmbit administratiu i en les comunicacions del centre, tal com es contempla als articles 20, 21 i 22 del Decret 92/1997, de 4 de juliol.
2. En finalitzar el curs escolar, el consell escolar i l'equip directiu del centre avaluaran el grau de compliment del projecte lingüístic i inclouran les conclusions més rellevants a la memòria anual que es tramet a l'Administració educativa.

Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat

Totes les àrees o matèries del currículum han de participar, des del seu àmbit corresponent, en el desenvolupament de les diferents competències dels alumnes (art.5.3)

Descripció de la competència en comunicació lingüística (annex 1)

La competència en comunicació lingüística és el resultat de l'acció comunicativa dins de pràctiques socials determinades, en les quals l'individu actua amb altres interlocutors i a través de textos en múltiples modalitats, formats i suports. Aquestes situacions i pràctiques poden implicar l'ús d'una o diverses llengües, en diversos àmbits i de manera individual o col·lectiva. Per a això l'individu disposa del seu repertori plurilingüe, parcial, però ajustat a les experiències comunicatives que experimenta al llarg de la vida.

Les llengües que utilitza poden haver tingut vies i temps diferents d'adquisició i constituir, per tant, experiències d'aprenentatge de llengua materna o de llengües estrangeres o addicionals. Aquesta visió de la competència en comunicació lingüística vinculada amb pràctiques socials determinades ofereix una imatge de l'individu com a agent comunicatiu que produeix, i no només rep, missatges a través de les llengües amb diferents finalitats.

Valorar la rellevància d'aquesta afirmació en la presa de decisions educatives suposa optar per metodologies actives d'aprenentatge (aprenentatge basat en tasques i projectes, en problemes, en reptes, etcètera), ja siguin aquestes en la llengua materna dels estudiants, en una llengua addicional o en una llengua estrangera, enfront d'opcions metodològiques més tradicionals.

A més, la competència en comunicació lingüística representa una via de coneixement i contacte amb la diversitat cultural que implica un factor d'enriquiment per a la competència, i que adquireix una rellevància particular en el cas de les llengües estrangeres. Per tant, un enfocament intercultural en l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües implica una contribució important al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística dels alumnes.

Aquesta competència és, per definició, sempre parcial i constitueix un objectiu d'aprenentatge permanent al llarg de tota la vida. Per això, perquè es produeixi un aprenentatge satisfactori de les llengües, és determinant que es promoguin uns contextos d'ús de llengües rics i variats, en relació amb les tasques que s'han de dur a terme i els seus possibles interlocutors, textos i intercanvis comunicatius.

La competència en comunicació lingüística és extremament complexa. Es basa, en primer lloc, en el coneixement del component lingüístic. Però, a més, com que es produeix i es desenvolupa en situacions comunicatives concretes i contextualitzades, l'individu necessita activar el seu coneixement del component pragmàtico-discursiu i sociocultural.

Aquesta competència requereix la interacció de diferents destreses, ja que es produeix en múltiples modalitats de comunicació i en diferents suports. Des de l'oralitat i l'escriptura fins a les formes més sofisticades de comunicació audiovisual o mitjançada per la tecnologia, l'individu participa d'un entramat complex de possibilitats comunicatives gràcies a les quals expandeix la seva competència i la seva capacitat d'interacció amb altres individus. Per això, aquesta diversitat de modalitats i suports requereix una alfabetització més complexa, recollida en el concepte d'alfabetitzacions múltiples, que permeti a l'individu la seva participació com a ciutadà actiu.

La competència en comunicació lingüística també és un instrument fonamental per a la socialització i l'aprofitament de l'experiència educativa, per ser una via privilegiada d'accés al coneixement dins i fora de l'escola. Del seu desenvolupament depèn, en bona mesura, que es produeixin diferents tipus d'aprenentatge en diferents contextos, formals, informals i no formals. En aquest sentit, és especialment rellevant en el context escolar la consideració de la lectura com a destresa bàsica per ampliar la competència en comunicació lingüística i l'aprenentatge.

Així, la lectura és la via d'accés principal a totes les àrees, per la qual cosa el contacte amb una diversitat de textos és fonamental per accedir a les fonts originals del saber. Per això, on manifesta la seva importància de manera més patent és en el desenvolupament de les destreses que condueixen al coneixement dels textos literaris, no només en la seva consideració com a cànon artístic o en la seva valoració com a part del patrimoni cultural, sinó sobretot, i principalment, com a font de gaudi i aprenentatge al llarg de la vida.

Des d'aquesta perspectiva, és recomanable que el centre educatiu sigui la unitat d'acció per al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística. En aquest sentit, actuacions com el disseny d'un projecte lingüístic de centre que formi part del projecte educatiu de centre, un pla lector o unes estratègies per a l'ús de la biblioteca escolar com a espai d'aprenentatge i gaudi permeten un tractament més global i eficaç de la competència en comunicació lingüística en els termes que s'expressen aquí.

La competència en comunicació lingüística s'inscriu en un marc d'actituds i valors que l'individu posa en funcionament: el respecte a les normes de convivència; l'exercici actiu de la ciutadania; el desenvolupament d'un esperit crític; el respecte als drets humans i el pluralisme; la concepció del diàleg com a eina primordial per a la convivència, la resolució de conflictes i el desenvolupament de les capacitats afectives en tots els àmbits; una actitud de curiositat, interès i creativitat cap a l'aprenentatge i el reconeixement de les destreses inherents a aquesta competència (lectura, conversa, escriptura, etcètera) com a fonts de plaer relacionada amb el gaudi personal, i la promoció i pràctica de la qual són tasques essencials per reforçar la motivació cap a l'aprenentatge.

En resum, per obtenir un desenvolupament adequat d'aquesta competència s'ha d'abordar l'anàlisi i la consideració dels diferents aspectes que hi intervenen, a causa de la seva complexitat. Per a això, cal tenir en compte els cinc components que la constitueixen i les dimensions en què es concreten:

- El component lingüístic consta de diverses dimensions: la lèxica, la gramatical, la semàntica, la fonològica, l'ortogràfica i l'ortoèpica, entesa com l'articulació correcta del so a partir de la representació gràfica de la llengua.
- El component pragmàtico-discursiu comprèn tres dimensions: la sociolingüística (vinculada a una producció i una recepció adequades de missatges en diferents contextos socials); la pragmàtica (que inclou les microfuncions comunicatives i els esquemes d'interacció); i la discursiva (que inclou les macrofuncions textuais i les qüestions relacionades amb els gèneres discursius).
- El component sociocultural conté dues dimensions: la referida al coneixement del món i la dimensió intercultural.
- El component estratègic permet a l'individu superar les dificultats i resoldre els

problemes que sorgeixen en l'acte comunicatiu. Inclou tant destreses i estratègies comunicatives per a la lectura, l'escriptura, la parla, l'escolta i la conversa, com destreses vinculades al tractament de la informació, la lectura multimodal i la producció de textos electrònics en diferents formats; així mateix, també formen part d'aquest component les estratègies generals de caràcter cognitiu, metacognitiu i socioafectives que l'individu utilitza per comunicar-se eficaçment, aspectes fonamentals en l'aprenentatge de les llengües estrangeres.

- Finalment, la competència en comunicació lingüística inclou un component personal que intervé en la interacció comunicativa en tres dimensions: l'actitud, la motivació i els trets de personalitat.